

HERPETOLOGICKÉ INFORMACE

Časopis České herpetologické společnosti
The Journal of the Czech Herpetological Society

Vol. 15–16

Praha 2017–2018

HERPETOLOGICKÉ INFORMACE

Časopis České herpetologické společnosti The journal of the Czech Herpetological Society

Herpetologické informace (HI) vydává Česká herpetologická společnost, z. s. (ČHS), od roku 1986, od roku 2002 jako registrovanou tiskovinu (1. ročník s ISSN).

Časopis vychází v současnosti jednou ročně a přináší informace, aktuality a odborné příspěvky z české i světové herpetologie a abstrakty přednášek z konference Společnosti. Vítány jsou veškeré příspěvky a odborné články s herpetologickou a batrachologickou tematikou.

Rukopisy se přijímají ve formátech .doc nebo .rtf. Textové soubory a obrazové přílohy zasílejte poštou, e-mailem nebo na CD, v případě obrazových příloh v digitální podobě v rozlišení min. 300 dpi. Články se přijímají v českém, slovenském nebo anglickém jazyce, se souhrny v anglickém jazyce. Text prochází jazykovou úpravou v redakci a je recenzně připomínkován redakční radou. Autoři příspěvků nejsou honorováni, obdrží výtisky HI.

The Herpetologické informace (= Herpetological Information, HI) is published since 1986, since 2002 with ISSN (Vol. 1).

This journal presents information and news from czech and world herpetology and abstracts of lectures presented during the annual conference of CHS. Diverse written contributions and articles are welcome (in Czech or Slovak or English).

All text (.doc, .rtf format), draws, photos and tables are accepted by mail or e-mail to correspondence address of editor. Papers are reviewed from members of the editorial board. The authors are not honored and will obtain more issues of HI.

Rozšiřuje vydavatel (Distributed by publisher):

Česká herpetologická společnost, z. s. (ČHS), Praha
Katedra zoologie PřF UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2
www.herp.cz; e-mail: herp@herp.cz

Redaktor (Editor):

Ing. Andrej Funk, e-mail: andrej.funk@volny.cz

Redakční rada (Editorial Board):

RNDr. Ivan Reháč, CSc., RNDr. Milan Veselý, Ph.D., prof. Mgr. Lukáš Kratochvíl, Ph.D.,
RNDr. Jiří Moravec, CSc., Mgr. Daniel Jablonski, Ph.D., Petr Balej, Mgr. Zdeněk Mačát,
RNDr. Martin Šandera, Ph.D., Ing. Ivan Vergner

Tisk (Print):

KR print, s.r.o., Vinohradská 1336/97, 120 00 Praha 2, e-mail: tisk@krprint.cz

Herpetologické informace ročník 15–16., prosinec 2018

ISSN 1213-7782

© Česká herpetologická společnost, z. s., Praha 2018

Vyšlo s finanční podporou Akademie věd České republiky.

Foto na 1. str. obálky: Ještěrka zelená (*Lacerta viridis*). Foto Z. Mačát

Foto na 4. str. obálky: Řeka Jihlava v národní přírodní rezervaci Mohelenská hadcová step, kde proběhla exkurze během 33. konference České herpetologické společnosti v dubnu 2018. Foto A. Funk

však objemnější. Nadměrný lov druhů, které nejsou na těchto seznamech, se velmi výrazně podílí na populacích úmluvou vázaných. V případě tříd Amphibia i Reptilia došlo k dalším rozšířením na posledním platném seznamu. Je

však otázkou, zda toto rozšiřování povede k omezení obchodu tak, aby se účinnost celé úmluvy pozitivně projevila v jejich ochraně a především stavu.

EVOLUČNÍ HISTORIE DVOU RODŮ ČELEDI ANGUIDAE V ZÁPADNÍM PALEARKTU

DANIEL JABLONSKI¹, DAVID JANDZÍK^{1,2}, PETER MIKULÍČEK¹,
JÍŘÍ MORAVEC³, VÁCLAV GVOŽDÍK^{3,4}

¹Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, katedra zoológie, Bratislava;

²Prírodovedecká fakulta, Univerzita Karlova, katedra zoologie, Praha;

³Národní muzeum, zoologické oddělení, Praha;

⁴Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno

Fylogeneticky a ekologicky blízké druhy rostlin a živočichů mohou vykazovat výrazně odlišnou genetickou diverzitu. V naší práci jsme se zaměřili na porovnání genetické diverzity a evoluční historie rodu *Anguis* a jeho fylogeneticky nejpříbuznějšího rodu *Pseudopus* zahrnujícího jen jeden druh *P. apodus* (blavor žlutý). Zatímco rod *Anguis* najdeme od Pyrenejského poloostrova po severní Írán, *P. apodus* je rozšířen od Istrie až po Kazachstán. Na tomto území druhy obou rodů obývají biotopy nížin až hor. Data na základě mitochondriální i jaderné DNA ukázala, že zatímco rod *Anguis* je značně fylogeneticky strukturován (pět druhů s genetickou distancí kolem 8 %, jejichž vnitrodruhová variabilita je pravděpodobně ovlivněna topografií terénu), *P. apodus* tvoří jen

tři linie s maximální genetickou distancí kolem 4 %. Dvě geograficky nejrozsáhlejší linie korespondují se zavedenou vnitrodruhovou taxonomií a jsou rozšířeny na Balkáně a západní/severní Anatólíi a na Krymu, v Transkavkazské oblasti a ve střední Asii. Třetí fylogeneticky divergovaná linie byla detekována v Levantě. V kontrastu s rodem *Anguis* také demografické testy u blavora ukázaly, že dvě hlavní linie neprošly náhlou populační expanzí a jejich areály nebyly zřejmě tak výrazně ovlivněny historickými klimatickými změnami. Relativně nízká genetická strukturovanost a rozsáhlá geografická distribuce blavora může souviset s migrační schopností, oviparií a ekologickou plasticitou druhu.

NOVÁ LOKALITA UŽOVKY STROMOVÉ V POVLTAVÍ

ANTONÍN KRÁSA

AOPK ČR, RP Jižní Morava, Správa CHKO Moravský kras

Užovka stromová (*Zamenis longissimus*) patří k našim nejvzácnějším plazům, a proto pro ni byl v roce 2008 schválen záchranný program a věnuje se jí velká pozornost. Zároveň v posledních letech probíhá mapování výskytu řady organismů pomocí webu biolib.cz, díky němuž jsme se dozvěděli o několika nálezech užovky stromové z Povltaví. Tyto nálezy byly doplněny fotografií, díky čemuž bylo jasné, že nejde o špatné určení. Na podzim roku 2014 jsme se snažili výskyt ověřit v terénu, stejně jako při několika návštěvách v roce 2015. Ty ne-

byly úspěšné, ale intenzivní průzkum v letech 2016 a 2017 již přinesl řadu nálezů přímo v terénu i dalších dokladů od veřejnosti. To vše přispělo k poznání zdejší populace, byť jsou naše znalosti stále omezené. Relativně nejvíce víme o areálu, odhad početnosti však není možné zatím udělat. Na druhou stranu je zřejmé, že je zdejší populace početná, pravidelně se rozmnožuje a nehrozí ji nějaká velká bezprostřední rizika. V rámci příspěvku bych vás rád seznámil s dosavadními zjištěními.